

وجوه اختلاف و یاقیت و اهل سنت

در توحید و شرک

نویسند ه:

رحمت الله ابراهیمی

سرشناسه :	ابراهیمی، رحمت‌الله، ۱۳۴۹ -
عنوان و نام پدیدآور :	وجوه اختلاف وهابیت و اهل سنت در توحید و شرک/محقق رحمت‌الله ابراهیمی .
مشخصات نشر :	قم : رسالت یعقوبی ، ۱۳۹۹ .
مشخصات ظاهری :	۱۵۸ ص.
شابک :	۹۷۸-۶۲۲-۷۲۳۴-۰۶-۰
وضعیت فهرست نویسی :	فیفا
موضوع :	توحید
موضوع :	*(Tawhid (Unity of God
موضوع :	شرک
موضوع :	Polytheism
موضوع :	توحید -- دیدگاه وهابیه
موضوع :	*(Tawhid (Unity of God) -- Views of Wahhabiyah
موضوع :	شرک -- نظر وهابیه
موضوع :	Polytheism -- Views of Wahhabiyah
موضوع :	توحید -- دیدگاه اهل سنت
موضوع :	*(Tawhid (Unity of God) -- Views of Sunnite
موضوع :	شرک -- دیدگاه اهل سنت
موضوع :	Polytheism -- Views of Sunnite
رده بندی کنگره :	BP۲۱۷/۴
رده بندی دیویی :	۲۹۷/۴۲
شماره کتابشناسی ملی :	۶۱۳۷۲۷۰

نام کتاب: وجوه اختلاف وهابیت و اهل سنت در توحید و شرک

مؤلف: رحمت‌الله ابراهیمی

ناشر: انتشارات رسالت یعقوبی

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۹

لینوگرافی: اهل بیت (علیهم السلام)

چاپخانه: زلال کوثر

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۲۳۴-۰۶-۰

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان

مرکز پخش: قم، بلوار معلم، مجتمع ناشران، انتشارات رسالت یعقوبی، واحد ۱۴

تلفن: ۳۷۷۴۲۰۹۲ فاکس: ۳۷۷۳۹۲۶۴ همراه: ۰۹۱۲۲۵۱۱۱۹۶

تحمیدیه

الْحَمْدُ لِلَّهِ الْأَوَّلِ بَلَا أَوَّلَ كَانَ قَبْلَهُ وَالْآخِرِ بَلَا آخِرَ يَكُونُ بَعْدَهُ، الَّذِي قَصُرَتْ عَنْ رُؤْيَيْهِ أَبْصَارُ النَّاطِرِينَ وَعَجَزَتْ عَنْ نَعْتِهِ أَوْهَامُ الْوَاصِفِينَ، وَالصَّلَاةُ عَلَى عَبْدِهِ وَرَسُولِهِ، الْبَشِيرِ النَّذِيرِ، السِّرَاجِ الْمُنِيرِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الْأَئِمَّةِ الطَّيِّبِينَ، وَلَا سَيِّمًا عَلَى سُلَالَةِ نُبُوِّهِ وَبَقِيَّةِ الْعِتْرَةِ وَالصَّفْوَةِ، الْإِمَامِ الْمُنْتَظَرِ الْمَرْضَى، الْحُجَّةِ الْقَائِمِ الْمَهْدَى (صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ).

تقدیر و تشکر

تقدیر و تشکر از خداوند متعال و جمیع انبیاء و ائمه معصومین علیهم السلام و والدین و خانوادہ و اساتید گرامی و محترم کہ در تعلیم و تعلّم و تبلیغ و تألیف و تحقیق یاری ام نمودند.

تقدیم

تقدیم بہ ساحت مقدس سیّد العارفین، مقتدای کلّ اُتقیاء، حارس کنوز علوم مصطفیٰ، اعبد الناس و نبأ اعظم و نفس رسول اعظم و کلام الله ناطق و لسان الہی، اول السابقین و آخر الوصیین من آل یس، المؤید بجبرئیل، المنصور بمیکائیل، الحبل المتین، المحفوظ بجند السماء اجمعین، علی بن ابی طالب علیہ السلام و بہ ساحت قدسیہ کوثر قرآن، لیلۃ القدر، طاہرہ، مطہرہ، زکیّہ، فاطمہ، راضیہ، مرضیہ، محدّثہ، صدیقہ، سیّدہ نساء عالمین حضرت زہرا علیہا السلام.

فهرست مطالب

چکیده	۱۰
بخش اول . کلیات و مفاهیم توحید و شرک	۱۱
فصل اول: پیش نیاز پژوهش	۱۲
۱. بیان مسئله	۱۲
۲. اهمیت و ضرورت موضوع	۱۳
۳. پیشینه پژوهش	۱۴
۴. اهداف و فوائد تحقیق	۱۴
۵. سؤالات تحقیق	۱۶
الف) سؤال اصلی	۱۶
ب) سؤالات فرعی	۱۶
۶. فرضیه‌های تحقیق	۱۶
فصل دوم: مفهوم شناسی	۱۷
۱. توحید	۱۷
۲. شرک	۱۷
فصل سوم: مرز میان توحید و شرک	۱۹
معیار توحید و شرک از نگاه برخی از علمای اهل سنت	۱۹
۱. مرز توحید و شرک از نگاه صاحب جان هندی	۱۹
۲. دیدگاه دهلوی و ندوی درباره معیار توحید و شرک	۲۰

۲۱..... معیار توحید و شرک از نگاه شهید مطهری

۲۳..... نتیجه بحث

۲۴..... فصل چهارم: سرچشمه های شرک

۲۴..... ۱. جهل و نادانی

۲۵..... ۲. پیروی از شک و تردید

۲۶..... ۳. حس گرایی

۲۹..... فصل پنجم: اقسام توحید و شرک

۲۹..... گفتار اول: اقسام توحید

۲۹..... الف) توحید نظری

۲۹..... ۱. توحید ذاتی

۳۱..... ۲. توحید صفاتی

۳۱..... ۳. توحید افعالی

۳۲..... ب) توحید عملی

۳۲..... ۱. توحید در عبادت

۳۲..... ۲. توحید در استعانت

۳۲..... ۳. توحید در اطاعت

۳۳..... گفتار دوم: اقسام شرک

۳۳..... الف) شرک نظری

۳۳..... ۱. شرک ذاتی

۳۵..... ۲. شرک صفاتی

۳۵..... ۳. شرک افعالی

۳۵..... ب) شرک عملی

۳۶..... ۱. شرک جلی

۳۶..... ۲. شرک خفی

بخش دوم . مراتب توحید و شرک از دیدگاه اهل سنت و وهابیت ۳۹

فصل اول: مراتب توحید از دیدگاه اهل سنت ۴۰

- گفتار اول: دیدگاه معتزله درباره مراتب توحید ۴۰
- اشکال به معتزله و بررسی آن ۴۱
- گفتار دوم: دیدگاه اهل حدیث درباره مراتب توحید ۴۲
- گفتار سوم: دیدگاه اشاعره درباره مراتب توحید ۴۴
- استدلال اشاعره درباره مراتب توحید ۴۴
- گفتار چهارم: دیدگاه ماتریدیه درباره مراتب توحید ۴۶

فصل دوم: مراتب توحید از دیدگاه وهابیت ۴۸

- گفتار اول: توحید ربوبی ۴۸
- نقد و بررسی ۵۱
- گفتار دوم: توحید اسماء و صفات ۵۴
۱. اسماء و صفات از دیدگاه وهابیت ۵۴
- الف) ظاهرگرایی ۵۴
- ب) تفویض کیفیت ۵۶
۲. هستی‌شناسی وهابیت ۵۸
- حس‌گرایی و تشبیه ۵۸
- مصادیق تجسیم در اندیشه وهابیت ۵۸
- گفتار سوم: توحید الوهی ۵۹
- نقد و بررسی ۶۱

بخش سوم. مصادیق شرک از نظر وهابیت و اهل سنت و نقد آن ۶۵

فصل اول: مسئله شفاعت ۶۶

- دلایل وهابیان ۶۶
- نقش شفیع ۷۲
- اجماع علمای اهل سنت بر مشروعیت شفاعت ۷۳

نظر دانشمندان اهل سنت در مورد حيات پس از مرگ و شفاعت ايشان ۷۶

فصل دوم: مسئله زيارت اهل قبور ۷۷

دلائل جواز زيارت قبور ۷۸

ديدگاه صحابه و فقهای مذاهب چهارگانه اهل سنت در باره زيارت قبور ۷۸

۱. قرآن و زيارت قبر مؤمن ۷۸

۲. احاديث و زيارت قبر مؤمن ۷۹

۳. رفتار مسلمانان در طول ۱۴ قرن ۸۰

فصل سوم: مسئله تعمير قبور و ساخت گنبد ۸۳

آيا تخریب بناء بر قبور واجب است؟ ۸۶

تحليل حديث ابی الهياج ۸۹

حديث جابر ۹۱

بررسی و تحليل ۹۳

فصل چهارم: مسئله تبرک به قبور ۹۵

بررسی و پاسخ ۹۵

اول: تعظيم شعائر ۹۵

دوم: عمل صحابه و صالحان ۹۶

سوم: سیره مستمره مسلمين ۹۸

نظر فقهای اهل سنت ۱۰۱

فصل پنجم: مسئله توسل ۱۰۳

نقد و بررسی ۱۰۴

۱. توسل به ذات پيامبر ﷺ ۱۰۶

۲. توسل عمر بن خطاب به عموی پيامبر ﷺ ۱۰۸

۳. جواز توسل به حق سائلين ۱۱۰

۴. توسل به حق پيامبر ﷺ و انبياء ۱۱۱

۵. توسل به دعای صالحان در حيات و ممات ۱۱۴

۱۱۵.....	بررسی و پاسخ.....
۱۱۶.....	سخن حبیب نجر.....
۱۱۸.....	امکان ارتباط با ارواح مقدسه.....
۱۱۸.....	۱. حضرت صالح علیه السلام با قوم هلاک شده خود، سخن می گوید.....
۱۱۹.....	۲. حضرت شعیب علیه السلام با قوم خود پس از مرگشان سخن می گوید.....
۱۲۰.....	۳. ای پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم از پیامبران پیشین پیرس.....
۱۲۱.....	۴. پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم با کشتگان بدر سخن می گوید.....
۱۲۴.....	۵. صحابه پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و توسل به روح پاک وی.....
۱۲۵.....	نتیجه.....
۱۳۰.....	فصل ششم: گریه و اقامه مجالس عزاء.....
۱۳۲.....	۱. سیره عملی پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم
۱۳۴.....	۲. سیره صحابه و تابعین.....
۱۳۵.....	۳. اقامه عزاء در خیابان ها و نواختن طبل ها.....
۱۳۶.....	۴. اقامه عزاء برای امام حسین علیه السلام از سبط ابن جوزی.....
۱۳۷.....	۵. دلائل حرمت گریه برای مردگان.....
۱۳۸.....	توجیه روایات.....
۱۴۳.....	فصل هفتم: قسم و نذر و ذبح برای غیر خدا.....
۱۴۳.....	ادله جواز قسم به غیر خدا.....
۱۴۴.....	حکم قسم بر خدا به حق مخلوق.....
۱۴۵.....	دلیل و برهان.....
۱۴۶.....	حکم نذر برای غیر خداوند.....
۱۴۹.....	دیدگاه علمای اهل سنت.....
۱۵۰.....	حکم ذبح برای غیر خداوند.....
۱۵۲.....	نتیجه نهایی.....
۱۵۹.....	منابع.....

چکیده

وهابیان ربوبیت را به گونه‌ای تفسیر کرده‌اند تا خالقیت را نیز شامل شود. بدین جهت توحید ربوبی را معادل توحید افعالی و مشتمل بر توحید در خالقیت دانسته‌اند. اگرچه بین توحید ربوبی با توحید در خالقیت تلازم وجود دارد، ولی تفسیر ربوبیت به خالقیت از نظر لغت و اصطلاح درست نیست. باور دیگر وهابیان این است که در طول تاریخ بشر، غالب افراد در ربوبیت موحد بودند و انحراف اصلی و رایج آنان در باب عبادت بوده است. بدین جهت معتقدند توحید ربوبی چندان مورد اهتمام پیامبران الهی نبوده و عمده اهتمام آنان توحید عبادی شده است. در حالی که آیات قرآن و گزارش‌های تاریخ بر این عقیده مهر بطلان می‌زند و بیان می‌کند که شرک در ربوبیت همواره در بین بشر رواج داشته و مبارزه با آن مورد اهتمام پیامبران الهی بوده است. آنان اگرچه در زمینه تدبیر کلی جهان موحد بودند، ولی در مسائل جزئی مربوط به زندگی مادی یا معنوی خویش گرفتار شرک در ربوبیت بودند، شرح کافی و وافی آن در این رساله آمده است. اما اهل سنت معتقدند اگر مسلمانی اعتقاد به وحدانیت خداوند داشته باشد و بر این باور باشد که پیامبران و اوصیاء جایگاه خاصی نزد خداوند دارند و توسل و تبرک و شفاعت و ... به اذن خداوند باشد و مستقلاً آنان را حساب ندانند، هیچ منافاتی با توحید ندارد.

این تحقیق درصدد است تا اولاً: مسئله کلامی توحید و شرک را کاملاً با استفاده از آیات و روایات روشن نماید؛ ثانیاً اتحادی بین فرقه مسلمین و مذاهب اسلامی برقرار نماید؛ ثالثاً: راه نفوذ استکبار و صهیونیست را در بین مذاهب اسلامی خصوصاً شیعه و اهل سنت ببندد.

کلید واژگان: توحید، شرک، ربوبیت، خالقیت، توحید ربوبی، توحید در خالقیت، شرک ربوبی، شرک در خالقیت.